

Po co nam zasady? Wartości, które budują dobre relacje w grupie, i zasad, które je wspierają

Zdrowe relacje tworzą bezpieczną bazę, aby zdrowo zadbać o swoje emocje. W tym scenariuszu znajdziesz inspirację do wypracowania wspólnie z uczniami zasad opartych na wartościach grupowych. W czasie lekcji powstaje gra, którą można potem wykorzystywać w różnych momentach życia klasy, aby przypomnieć sobie o wspólnych zasadach. Wypracowane zapisy można również włączyć do klasowego kontraktu.

- **TEMAT:** Po co nam zasady? Wartości i zasady, które wspierają relacje w grupie
- **OPRACOWANIE:** Elżbieta Grab
- **CZAS TRWANIA:** 45 min
- **POZIOM NAUCZANIA:** IV–VI klasa szkoły podstawowej
- **PRZEDMIOT:** godzina wychowawcza, edukacja zdrowotna

Cele

- poznam wartości, które budują dobre relacje w grupie
- dowiem się, jaka jest różnica między wartościami a zasadami
- zastanowię się, jak wartości łączą się z zasadami, którymi się kierujemy
- zastanowię się, jakie zasady w grupie są dla mnie ważne

Kryteria sukcesu

- wymieniam wartości, które budują dobre relacje w grupie
- tłumaczę różnicę między wartościami a zasadami
- podaję przykład zasady opartej na wartości
- wiem, jakie zasady w grupie mogą mi pomagać, i potrafię wymienić przynajmniej dwie

Kluczowe zagadnienia: wartości, relacje, kontrakt grupowy, poczucie bezpieczeństwa
Metody: rozmowa prowadzona, dyskusja, praca plastyczna

Metody: rozmowa prowadzona, dyskusja, praca plastyczna

Formy pracy: praca zbiorowa, praca w grupach

Środki dydaktyczne potrzebne do przeprowadzenia zajęć: komputer, rzutnik/ekran (sprzęt do wyświetlenia prezentacji), wydruki kart (załącznik nr 1), kartki A4 i materiały do pisania

Załączniki do scenariusza: załącznik nr 1 – karty do wydruku, załącznik nr 2 – prezentacja

Przygotowanie do zajęć: przed lekcją wydrukuj zestaw kart do gry w **Piotrusia** lub memory (gra tymi samymi parami kart, bez karty Piotrusia) w tylu egzemplarzach, aby jeden przypadał na grupę 4–5-osobową. Postaraj się to zrobić na grubszym papierze, żeby odpowiedzi nie prześwitywały. Wytnij karty. Talię będzie można wykorzystać na kolejnych zajęciach, spotkaniu klasowym itp. Warto wtedy zeskanować karty, ponownie je wydrukować i np. załaminować – tak by kart nie dało się odróżnić, patrząc na ich spody, i by posłużyły dłużej do gry. Zachęcamy, aby z czasem uczniowie stworzyli własną talię, z własnymi zasadami i wartościami.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

ROZPOCZĘCIE ZAJĘĆ ⌚ 5 min

Wprowadź grupę w tematykę zajęć i przedstaw cele. Możesz powiedzieć np.:

Wyobraźcie sobie, że bierzecie udział w zawodach sportowych, ale nikt Wam nie powiedział, jakie są zasady gry. W dodatku to sport drużynowy i inni z drużyny czegoś od Was chcą, ale sami też nie wiedzą, o co chodzi w grze. Sędzia się niecierpliwi, podobnie jak kibice na trybunach. Co mogą czuć zawodnicy i zawodniczki w takiej sytuacji? Czy łatwo w takich warunkach stworzyć zgraną drużynę? Zasady często kojarzą nam się z ograniczeniami, ale tak jak są potrzebne w sporcie czy grach, tak też są potrzebne we współpracy w szkole czy klasie. Zasady nie są tylko po to, żeby nam czegoś zabraniać, ale też po to, by nas wspierać. Na dzisiejszych zajęciach zastanowimy się, jakie zasady mogą nam pomóc w grupie.

WARTOŚCI, KTÓRE WSPIERAJĄ GRUPĘ ⌚ 5 min

Przeprowadź z uczniami krótką rozmowę, która pomoże im zrozumieć, jak temat wartości łączy się z tematem zasad w grupie. Możesz skorzystać z wybranych pytań:

- **Powiedzieliśmy, że zasady mają nas wspierać. Czym warto się kierować, żeby faktycznie tak było? Co wziąć pod uwagę podczas ustalania zasad?**
- **Jak nazywamy rzeczy, które są dla nas ważne?**
- **Czy wartości oznaczają to samo co zasady?**
- **Czym różnią się wartości od zasad, a w jaki sposób się łączą?**

Jako podsumowanie wyświetl slajd z prezentacji (załącznik nr 2). Zwróć uwagę na podany na slajdzie przykład:

Wartość: Odwaga jest dla mnie ważna.

Zasada: Mówię głośno, gdy coś według mnie jest nie w porządku.

Przykład ten może być pomocny do zrozumienia zadania, które zaraz dzieci wykonają.

Następnie wyświetl slajd z prezentacji, na którym znajduje się lista wartości wspierających dobre relacje w grupie. Przeczytaj je razem z grupą i upewnij się, czy wszystkie te pojęcia są dla uczniów zrozumiałe, czy potrzebują o któreś z nich dopytać.

Jeśli dysponujesz czasem, możesz też dopytać, czy uczniowie coś by do tej listy wartości dodali, co dla

nich jest ważne, jeśli chodzi o bycie w grupie.

GRA W PIOTRUSIA ⌚ 15 min

Połącz uczniów w grupy 4–5-osobowe i każdej rozdaj talię wydrukowanych kart. Przypomnij **zasady gry w Piotrusia**.

Zadaniem dzieci będzie ułożenie par kart: **WARTOŚĆ–ZASADA**.

Aby lepiej wyjaśnić, o co chodzi w zadaniu, możesz wrócić do przykładu z poprzedniego slajdu:

Wartość: Odwaga jest dla mnie ważna.

Zasada: Mówię głośno, gdy coś według mnie jest nie w porządku.

Powiedz, że w talii jest jeszcze jedna karta – Piotruś. Znajdują się na niej dwa pytania:

- **Co jest dla Ciebie ważne?**
- **Co robisz, żeby o to dbać?**

Jeśli skorzystacie z talii, którą stworzycie do gry w Piotrusia, osoba, która na końcu gry zostanie z Piotrusiem, może na nie odpowiedzieć lub zadać je wybranej osobie.

JAK JESZCZE ZADBAĆ O TĘ WARTOŚĆ? DYSKUSJA W GRUPACH ⌚ 15 min

Po rozgrywce poproś, aby osoby w grupach wybrały w dowolny sposób jedną wartość, nad którą chcą razem dalej pracować. Rozdaj im kartki – po jednej na grupę. Zadaniem grup jest wypracowanie innej zasady, dzięki której można o tę wartość zadbać, a która mogłaby obowiązywać w klasie. Jeśli w grupie powstanie więcej propozycji, można zapisać ich więcej. Ważne jednak, **by wszystkie osoby w danej grupie zgadzały się z każdą z propozycji**, które zapisują na swoich kartach.

Ważne też, by była to zasada, która proponuje **konkretne zachowanie**. Nie chodzi o samo przełożenie: wartość – odwaga, zasada – jesteśmy odważni. Poproś, by uczniowie pomyśleli o tym, co można robić, by wzmacniać daną wartość.

Poinformuj dzieci, że mają 10 minut na wykonanie zadania. W trakcie pracy sprawdzaj, jak dzieci radzą sobie w poszczególnych grupach, i w razie potrzeby pomagaj w dyskusji, uzupełniaj instrukcję, zwracaj uwagę, że ważne jest to, by poszukać przykładu zachowania.

Ostatnie 5 minut poświęć na krótką prezentację pracy grup: jaką wartość wybrali i jaką zasadę proponują.

PODSUMOWANIE ⌚ 5 min

Podziękuj uczniom za pracę na lekcji. Przypomnij, że celem zajęć było porozmawianie o tym, jak wartości i zasady mogą wspierać dobre relacje w grupie.

Poproś, by każda osoba pomyślała i zapisała w zeszycie lub na kartce, która z wspólnie ułożonych dzisiaj zasad jest dla niej ważna i którą z nich chcieliby zastosować w grupie. Zapytaj, czy ktoś chce się podzielić swoją odpowiedzią na forum, i wysłuchaj odpowiedzi. Może to być początek pracy nad utworzeniem klasowego kontraktu.

Na koniec zapytaj o wrażenia z lekcji: z jaką myślą uczniowie kończą zajęcia i co chcą zapamiętać? Wysłuchaj odpowiedzi chętnych osób lub poproś o rundkę, w której każdy powie jedno zdanie lub jedno słowo na zakończenie.

Szablony do kart

Życzliwość

WARTOŚĆ

**Codziennie
wybieramy dobre
słowa i gesty,
które sprawia-
ją, że innym jest
milej**

ZASADA

Szacunek

WARTOŚĆ

**Traktujemy
innych tak,
jak sami
chcielibyśmy
być traktowani**

ZASADA

Szablony do kart

Współpraca

WARTOŚĆ

**Działamy razem,
dzielimy się
zadaniami
i wspieramy się
nawzajem**

ZASADA

Odpowiedzialność

WARTOŚĆ

**Dbamy o swoje
obowiązki
i dotrzymujemy
ustaleń**

ZASADA

Szablony do kart

Empatia

WARTOŚĆ

**Staramy się
zrozumieć uczu-
cia innych i re-
agować na nie
z troską**

ZASADA

Wdzięczność

WARTOŚĆ

**Dostrzegamy do-
bro wokół nas
i dziękujemy
za pomoc oraz
życzliwe gesty**

ZASADA

Szablony do kart

Pomaganie

WARTOŚĆ

**Zauważamy
potrzeby innych
i oferujemy
wsparcie, zanim
ktoś o nie poprosi**

ZASADA

Cierpliwość

WARTOŚĆ

**Dajemy sobie
i innym czas na
naukę, działanie
i popełnianie
błędów**

ZASADA

Szablony do kart

Akceptacja

WARTOŚĆ

**Szanujemy
różnice
między nami
i pozwalamy
każdemu być
sobą**

ZASADA

Uczciwość

WARTOŚĆ

**Mówimy prawdę
i postępujemy
fair, nawet jeśli to
trudne**

ZASADA

Szablony do kart

Otwartość

WARTOŚĆ

Słuchamy nowych
pomysłów
i jesteśmy gotowi
uczyć się od
innych

ZASADA

Zaangażowanie

WARTOŚĆ

Staramy się najlepiej,
jak potrafimy,
i aktywnie
uczestniczymy
w życiu klasy

ZASADA

Szablony do kart

**Co jest dla Ciebie
ważne?**

**Co robisz, żeby
o to dbać?**

Prezentacja

Po co nam zasady?

Wartości i zasady, które wspierają naszą grupę

Jak wartości łączą się z zasadami?

**Wartości to to, co jest dla nas ważne.
Zasady to to, w jaki sposób się zachowujemy,
żeby dbać o te wartości.**

**Wartość: *Odwaga jest dla mnie ważna.*
Zasada: *Mówię głośno,
gdy coś według mnie jest nie w porządku.***

Co wspiera dobre relacje w grupie?

Życzliwość
Szacunek
Współpraca
Odpowiedzialność
Empatia
Wdzięczność
Pomaganie
Cierpliwość
Akceptacja
Uczciwość
Otwartość
Zaangażowanie